

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Căile „împăcării.“

Cei cari cunosc trecutul acestei țări, istoria popoarelor ce-o locuiesc, și mai ales tendința de veacuri a elementului maghiar de-a forma o singură națiune din atâtea popoare, ce stăpânesc acest pământ, au zimbit dureros de câte ori au auzit că vine „împăcarea“. Dintre oamenii noștri cu judecată credem, că numai cei mânâți de interese personale au crezut în posibilitatea acestei „împăcări“. Deci nici aceia din convingere. Și evenimentele ce se succed an de an, ne dau dreptate tuturor, cari nu ne emoționăm înaintea acestui sol de bine, din capul locului pentru că nu-l credem sincer. Prăpastii noi se deschid aproape an de an între elementul „alcătuitor de stat“ și celelalte popoare din țară, în rândul întâi între elementul maghiar și cel român. Și ceea ce ne face mai ales să credem în nesinceritatea „împăcării“ este, că prăpastiile acestea nu-s lăsate să se deschidă numai atâtea, și numai atât cât ar fi firesc între două popoare deosebite, ci sunt deadreptul provocate din partea cârmuitorilor. E de ajuns să ne gândim la cazul dela Oradeamare, și mai ales la episcopia gr. cat. maghiară. Nu putem să socotim așa de strâmtă judecata conducătorilor poporului maghiar, în biserică sau în politică, încât să creadă că prin astfel de atentate împotriva celui mai sfânt tesaur al nostru, al limbei și al legii, ar putea pregăti o cale de apropiere între noi și ei. Nici nu cred ei aceasta, ci muncesc conștient pentru ajungerea țintei lor supreme: maghiarizarea acestei țeri. Putem noi să spunem, că oameni în toate mințile, că urmăresc o utopie. Ei aleargă în urma acestui vis neobosiți. Am zice: alerge în pace! Nu-

mai cât atunci e o batjocură să ne mai vină contele Tisza cu steagul alb de pace. Vezi bine vechea zicală va avea totdeauna dreptate: Turcul te bate, turcul te judecă. Suntem noi invinuiți că nu reușește pacea. Adecă pentru șasprezece clerici sau pentru dismembrarea alor peste o sută de parohii din provincia noastră mitropolitană, noi nu trebuie să ne tulburăm, noi putem să întindem mâna de pace, noi uniliții celor atât puternici. Pentru că se ia frâul din gura redactorilor jidani și li se dă voie, fără a se teme de pedeapsă, să verse ne-mai pomenite invinuiți și batjocuri asupra arhierilor și clerului nostru, noi să nu ne facem inimă rea, pentru că guvernul are celea mai bune intenții, ne garantează drepturi și favoruri, ne lichidează congrua. Noi să nu vedem ce-i în jurul nostru, să nu simțim ce-i în sufletul nostru, ci se privim hipnotizați la steagul alb de pace, sau la legea de naționalități, pe care de mult v'a fi moliiile în codicii ne mai dă de nime. Ori să așteptăm sufragiul universal și atunci vedea că întradevăr ne dă pacea.

Sunt invinuiți și seminariile, că cresc mani ai „ideii“ celor văd, că un caz poate să deie „agitatori“, de noi noastre în de

Nu, do gândesc, r săpa me în vren vreai joc

c

tate a vieții noastre naționale, care se poate susține și întări numai prin cultura națională. Ei bine, dumnealor din Pesta pe de-o parte ne vorbesc și azi de ungar „cu buze valahe“, când e să numească națiunea română din Ungaria, pe de altă parte toate atacurile lor se dau împotriva culturii noastre naționale. Fără a ne asigura acestea două drepturi cardinale, ne pot da toate celelalte favoruri, nu vor plăti nimic. Optzeci de deputați în cameră chiar, vr'o șapte prefecti, mii de slujbași în funcțiile statului, congrua, milioane pentru biserici și școli, toate la olaltă nu vor putea nici să miște dela pământ cumpăna în care apasă greu, apasă de veacuri: desăvârșita libertate a vieții noastre naționale, adecă putința de-a ca popor, nu ca parte întregi alt popor, și dreptul cul- naționale.

asta îl vedem și îl ce viitor ne or, dacă ce

materiale, când am ști, că cu limba noastră nu poți urma la nici un singur institut superior din țară, la nici o universitate? Noi pricepem de acum, că cea mai mare umilire a unui popor, stă chiar în imposibilitatea de ași face întreaga educație în limba lui maternă. Noi știm, că acesta e cel mai mare chin sufletec, care de multe-ori demoralizează.

Ne având asigurată deplina libertate a culturii naționale, sprijinită din partea statului, care e și al nostru, nu va trebui să vedem în viitorul nu așa de depărtat, ravagiile mentalității și a culturii creștine? Căci pentru ei cultura și mentalitatea lor pot fi foarte bune, dar introduse în corpul națiunii noastre ori când ar fi un element de descompunere. Căci nimeni nu va putea fi în același timp și francez și neamț.

Acum să băgăm de seamă: Din promisiunile făcute de guvern nici una nu-s de ordin cultural. Ba da, era să uităm: ar fi o seamă de bani pentru biserică. Dar când guvernul cu o mână întinde sacul cu bani, cu cealaltă îți arată să iscălești invoirea la episcopia gr.-cat. maghiară. Nu s'au întâmplat lucrurile chiar așa. Fapt e însă, că pe vremea tratativelor de pace, se știa, că guvernul e aplicat să dea ajutoare și biseri-

cilor române. Iar acum de câteva zile vedem, că-i aplicat același guvern să ne dea și o episcopie gr.-cat. maghiară.

Cultura noastră națională așa cum se poate în împrejurările viitoare în cari trăim, s'a propagat prin școală și biserică. Acum școala elementară ne-a pecetluit-o Apponyi cu celebra lozincă „la patru ani de școală poporală copilul să-și știe exprima corect gândirea în scris și vorbit, ungurește“.

Scolile medii nu ni-le putem înmulți. Suntem tot la atâtea gimnazii, câte am avut înainte cu 40 ani, deși școlarii se înmulțesc din an în an. La Făgăraș, la Caransebeș s'au întemeiat, deși în ținuturi cu naționalități, gimnazii ungurești, arătându-se încă odată, că legea aceea afurisită, în care e vorba și de noi, e o literă moartă. Tinerii noștri sunt necesitați deci să învețe în limba statului.

Ne mai rămânea biserica, focar de cultură. Acum vine milostivul guvern și vrea să ne cinstească cu biserica gr.-cat. ungurească. Nu vom fi prea departe de intențiile, ce urmărește acest nou scaun de vlădică, dacă vom spune, că ținta cea mai depărtată, dar cea mai de căpetenie e introducerea liturghiei maghiare în întreaga biserică gr.-cat. Această

intenție o bănuia încă de mult fierțatul Barițiu.

Astfel se sperează a se lua acest ultim razim al culturii noastre naționale.

Ne întrebăm: Cu ce vom rămânea? După gândurile lor nu vom rămânea cu nimic, căci ne vom contopi în elementul alcătuitor, ținând strâns în brațe bunătățile materiale ce ni-le-au cinstit. Unul o mitră altul un scaun de deputat, al treilea unul de prefect și așa mai departe.

Vă întrebăm: Când astfel se lucră pentru ca să se sape prăpastii tot mai adânci între ei și noi, pentru ce-și bat joc de bunul simț cel puțin, și ne vorbesc de pace? Acestea-s căile, cari conduc la pace și prietinie? Ori apoi dumnilor cred, că cele două drepturi cardinale, deplina libertate în dezvoltarea vieții naționale și dreptul culturii naționale sunt drepturi sfinte numai pentru ei, și pentru noi ba? Ar trebui să-și deschidă odată ochii și să vadă ceea ce suntem și vom fi în totdeauna: un popor conștios de drepturile sale, gelos de cultura sa națională, și să nu ne socotească de niște bieți venetici primiți din milă în casă. Trei milioane și jumătate și numai ca număr e destul de respectuos, ca să nu treacă cei mari sunând din pinteni pe lângă noi.

FOIȚA.

Cântec.

Sălbatică iarnă, mor fluturii tăi
Și rupt ți-e veșmântul de nuntă;
Din strașini de casă se scurg picurând
Bobi galbini, din geana-ți cărunță,

Băiatul tău, Vântul, nu urlă prin văi,
Nu scutură crengile iară,
Ii moare pe strune un ultim acord
Și-i tace cântarea barbară.

Dușmana ta vine prin neguri cântând
O blândă și dulce cântare,
Și 'n suflet ne varsă un dulce balzam,
Când ție 'ți-e cânt de 'ngropare.

„Când o prin zare!... Ascultă la ea!
Cântările-i blânde?...
Când zăfăla prin parcuri cu flori
Când dășcri plâpânde,

„Când o prin zare!... Ascultă la ea!
Cântările-i blânde?...
Când zăfăla prin parcuri cu flori
Când dășcri plâpânde,

„Când o prin zare!... Ascultă la ea!
Cântările-i blânde?...
Când zăfăla prin parcuri cu flori
Când dășcri plâpânde,

Cuvânt de deschidere

rostit la adunarea generală a reun. femeilor din Blaj, ținută la 3 Martie 1912.

Onorată adunare generală!

„Unire în cuget, unire în simțiri“, acest motto îl cetisem pe suprafata unei reviste. Așa mult mi-a plăcut, și m'am gândit, ce bine, ce fericire, ar fi când acest motto l-ar dori, l-ar urma una fiecare damă, atunci în societatea femeilor ar fi învinsă apathia și îndoiala, s'ar ridica curajul, s'ar trezi energia și încrederea.

Se știe cât de încet, și cât de greu răsbate binele în lume, în societatea de astăzi. Pentru că el să învingă se recere o luptă continuă. Binele reclamă în celea mai multe cazuri renunțare la o plăcere proprie, la o plăcere mai apropiată, în vederea uneia mai îndepărtată și cu atât e mai greu, că la moment li stau în cale mii de ispite, cari înădușesc, și amuțesc glasul intern, îl lăntnesc pentru a se putea stăpâni; și ispitele acelea nenumărate, cari mai adeseori își întind ghiarele hădoase, este egoismul, această patimă, de care este cuprinsă omenimea, nu va dispărea și nu poate dispărea niciodată din lume, și nu poate fi vorba, decât de înfrânarea lui.

Toată aspirarea, atât cea exerciată în dimensiuni mari, dela clasă la clasă, dela popor la popor, cât și cea mică dela om la

om, se nasc din patima egoismului: egoismul interesul propriu, este izvorul acelor multe rele, cari ridică murii înaintea progresului, înaintea dreptății, egoismul este leagănul fuduliei nebazate, a opintirilor, de a se ridica unii asupra altora, a tendinții de a face din sine o măsură pentru valoarea altora.

Dar să nu mergem mai departe, să rămânem între noi, în cercul nostru femeiesc: oare există vre-o reuniune, vre-o societate femeiască, unde să nu apară egoismul cu uneltele lui invenitoare? Ne încătușază, și noi nu suntem în stare a rezista... Pentru ce? Pentru că înșine suferim de slăbiciunea voinței, ne lipsește energia.

Dacă atunci când apare între noi vre-o divergență, vre-o neînțelegere — care în cele mai multe cazuri este opera egoismului, — ne-am zice: eu nu am defectele cutărei dame, ori dsoare, dar am alte defecte, cutare damă ori dsoară nu are însușirile și calitățile mele, dar are alte calități; cu cât am fi mai departe, și cu cât raporturile noastre ar deveni mai bune, mai blânde, mai loiale!

Dacă ne-am sili a fi stăpâne pe voința noastră șovăelnică, atunci ne-am implini mai bine misiunea de a forma creatura în partea ei sufletească, am disciplina gândirea, am încălzi inima; ca să ne putem înfrâna egoismul, avem neapărată lipsă de energie, Iules Payot zice: „energia face pe om întreg; ea e instrumentul cel mai de seamă, prin care oamenii au făcut tot ce este mare și frumos“.

Noul Metropolit-Primat al României.

După o zguduire puternică, a cărei urmări au fost și demiterea de bunăvoie din scaunul de metropolit-primat a I. P. S. Sale Atanasie Mironescu, a fost ales ca „arhiepiscop și metropolit al Ungro-Vlahiei, Esarh al plaiurilor și primat al României“ Preasfinția Sa d. *D. Konon Arămescu Donici*, actualul episcop al Hușilor. Marele colegiu electoral, care se compune din membrii sfântului Sinod și ai Consistorului superior bisericesc, din senatorii și deputații ortodocși, și-au dat seama de zilele grele, prin care trece biserica română ortodoxă, și au pus în fruntea bisericii un episcop venerabil, care din cele mai fragede tinerețe numai lui Dumnezeu și-a închinat toată viața, dându-și toată silința, să-și desvoalte calitățile dăruite de Dumnezeu, ca să poată fi bisericii sale cât mai harnic slujitor.

Alegerea unui metropolit-primat în aceste timpuri, a fost un lucru foarte delicat și anevoios. Procesul intentat fostului metropolit-primat de Preasfințitul Gherasim, fost episcop al Romanului, nu s'a petrecut în taină, ci a respirat în public tot ce s'a făcut în acel proces și toată lumea, chemați și nechemăți, cerceta și judeca faptele tuturor arhierilor (episcopi titulari) și episcopilor (diecezani). Se făcuse și între oameni, și mai cu seamă între gazete două partide, una care ținea partea primatului acuzat, iar alta care ținea partea episcopului acuzator, și vorbitu-s'au și scrisu-s'au și din o parte și din alta, lucruri cari n'ar fi trebuit, și cari — cel puțin unele — n'au adus nici un bine bisericii și țării. La început cercaseră aderenții primatului Atanasie Mironescu să arunce vina în sarcina propagandei catolice, „care nu poate vedea în fruntea bisericii un

arhieriu atât de sfânt, de învățat și de energetic“, se cerea espulsarea părintelui dr. Ioan Bălan, „ca toți profesorii uniți și toți funcționarii uniți aflați în funcții la Stat și la instituțiile patronate de stat, să fie concediați din aceste funcții“, și aceasta au cerut-o toți preoții ortodocși din București în frunte cu un arhieriu. Venind la putere partidul conservator al domnului Carp, s'a hotărât judecarea în merit a procesului intentat metropolitului-primat Atanasie, și s'a dat uitării „propaganda catolică“. Se știe rezultatul procesului: Metropolitul a fost achitat. Iusă și-a prezentat demisia îndată, care imediat i-s'a și primit, iar Preasfințitul Gherasim Saffirinu a fost demis din scaunul de episcop al Romanului.

Vieța zguduită ce a avut-o Primatul Atanasie i-a făcut pe episcopii eparhiați, cari au dreptul să candideze la scaunele de Metropoliți să nu se gândească nici unul la aceasta mare demnitate. Era și greu să te mai gândești la o viață așa de zguduită, de aceea mult a trebuit să se caute persoana, care ar primi aceasta slujbă și ar fi indicată pentru așa ceva. În sfârșit s'a găsit persoana indicată, care a și primit P. S. Sa *Konon Arămescu Donici*, episcopul Hușilor.

Om de 70 de ani, sau nu departe de aceasta vîrstă, e încă bine conservat. Aparținând unei fruntașe familii Moldovene, de mic a intrat călugăr la mănăstirea Neamțului, a urmat cursurile facultății de litere și științe din Iași, unde a luat și licența, iar la Cernăuți și-a complectat studiile teologice, luând diploma de doctor. A fost profesor mai mulți ani, apoi un an arhieriu, iar zece, episcop. Vieța episcopului Konon a fost viața de călugăr: retras, căutând să-și înmulțească cunoștințele și mai ales frumoasa sa bibliotecă, care trebuie să fie foarte prețioasă. Episcopul Konon a fost destul de departe de

plăcerile și învălmășelile lumii. A fost o mare jerfă ceea-ce a făcut-o, când la stăruitoarea insistență a ministrului cultelor și a sfîndului Sinod, s'a hotărît să primească scaunul de primat.

Ca program al noului primat se poate secoti discursul rostit după alegere. În acesta spune: legea clerului mirean din 1872 s'a făcut în pripă, de aceea a provocat turburări în biserică, care prin secularizare a slăbit foarte mult, așa de mult, încât nici în școlile bisericești nu se predau științele „numai de clerici vrednici... ei s'a lăsat să fie până 'n prezent cu totul laicizate, dând rezultate puțin folositoare bisericii“. Preoții s'au împușinat și sunt rău salarizați; „nu s'a lăsat întreagă autoritate episcopilor“. Aceste stări au provocat nemulțumiri, cari au crescut dat fiind indiferentismul religios și ideile anti-religioase. Aceste trebuie îndreptate, și toți trebuie să pună umăr la umăr: Sinod, bărbați de stat și publiciști.

Aceste idei, adânc întipărite în sufletul unui smerit călugăr, crescut de vechii Scribănești, cari cu multă pricepere și dragoste au apărut interesele bisericii moldovenești, credem și noi, că vor fi în stare să aducă pacea bisericii, căci Dumnezeu îi va sta bătrânului venerabil într'ajutor. Se vorbește, că P. S. Sa Arhimandritul Iuliu Scriban, directorul Seminarului central, să fie ales ca vicar al metropoliei, și atunci e mai mare nădejdea în o renouire sufletească a acestei biserici.

Ajute Dumnezeu I. P. Sale Konon, să facă din clerul român ortodox un cler tot mai sfânt și tot mai cult, în sufletul căruia să nu stăpânească nici un pic de ură, ci numai dragostea lui Hristos. Fie, ca sub înțeleapta lui stăpânire să ajungă biserica la aceea stare de lucruri, care era pe vremea Sfinților părinți!

Cum zic să privim numai la societățile noastre de orice natură, dacă nu chiar înclină spre apunere, dar se poate zice că stagnează: o parte din public este cuprins de amorțea apathiei, este indiferent; iar o parte și mai covârșitoare este strânsă în brațele egoismului, dacă dai în vorbă, îți răspunde, „pentru ce să mă interesez? pentru ce să lucrui? să contribuie poate la meritul unei a doua persoane? Nu! mai bine nu mă amestec, și așa o persoană-două nu hotărăsc; și așa mai departe, și dacă ș'ar trage bine samă, și ș'ar face chestie de conștiință, ar vedea că astfel de gândiri ce dezastruoase, și ce dăunătoare sunt pentru progresul instituțiilor noastre, și pentru înaintarea noastră românească.

Așa precum acela care înțelege liniștea, va respecta tăcerea, care va fi în stare să priceapă limba ce vorbește întinsul mării liniștite, a cerului vast, instelat, și a sălbaticelor singurătăți ale munților, chiar așa, aceea femeie va fi la culmea chemării sale, care va păstra un locșor în inima sa, și în

locșorul acela va închide dragostea, și dorul, pentru înaintarea neamului la care aparține, și va lucra mână în mână pentru tot ce ne poate ridica la nivelul culturii. De aceea stimatelor Dne și Dșoare și dragi surori, să tipărim cu literile dragostei în inimile noastre deviza „unire în cuget, unire în simțiri“ și atunci egoismul nu ne va putea domina ci vom lucra cu drag pentru progresul și înflorirea instituțiilor noastre, și astfel urcând cu cinste dealul vieții vom putea zice ca filozoful Quinet, „când a sosit bătrânețea, eu am găsit-o incomparabil mai puțin amară decât o spuneți voi. Anii aceia, pe cari voi mi-i arătați atunci drept culmea mizeriei și a nenorocirii, au fost pentru mine mai dulci decât ai tinereții. Mă așteptam la un vârf de munte înghețat, pustiu, lugust, înecat de ceață: din contră, am zărit în jurul meu un orizont întins, care nu se arătase până atunci nici odată vederii mele“.

Așa vom esclama și noi în amurgul vieții, asemenea privești se va extinde vederii noastre, presărată cu floricelele pro-

gresului, cu fructele ostenelelor, căci sigur va prospera, va înainta reuniunea femeilor române din Blaj. Ajutorul și darul lui Dumnezeu o va călânzi, dar numai atunci, dacă ne vom uni în cuget, ne vom uni în simțiri!

Declar a 43-a adunare generală de deschisă.

Blaj, 3 Martie 1912.

Cornelia Deac.

Zicale turcești.

Băcanu nu deschide prăvălia pentru un singur cumpărător.

Marfa nu se plînge de vamă.

Dă leafa 'nnainte dacă vrei să faci leneș pe cel harnic.

Nu lega măgarul unde a stat calul.

Deposit

de fabricate de linoleu.

LEOPOLD HAAS în Cluj, piața
Mátyáskirály Nr. 11.

Își recomandă următoarele mărfuri: Linoleu veritabil de plută pentru tapetarea pereților; tapete fugative pentru prânzitor; fețe de masă din pânză cerată; stoffe de obdus sofe (otomane); dantele pentru credenț; șurțe de pânză cerată pentru copii și dame. Articlii de gumă, suposite de așternut, cotce, păpuși, piepteni, pălării de piele, șapri (chipie), călcăie de gumă, pantofi, ghetete de gimnastică, galoși șcl. în asortiment foarte mare. —

Adresa e de moment. — Cereți Preț-curent. (41) 1—26

Corespondințe.

Procesul Cuza-Socor.

Dela corespondentul nostru.

Am auzit zicându-se de multă-ori, că instituțiunea Curților cu Juri ca instanță judecătorească este o nenorocire și o adevărată pacoste a timpurilor noastre de perversitate sistematică. În parte numai, o îndrătuște îngăduința omenească, susținând, ca mai amăsurat rațiunii de a se achita zece mii vinovați, decât a se osândi un singur nevinovat. Între vre-o zece jurați se vor fi găsim totdeauna câțiva, cari nu sunt în stare, sau nu vor să recunoască vina celui acuzat.

Procesul Cuza-Socor dela Iași, care preocupă actualmente întreg Regatul, ne ilustrează perfect perniciositatea unei instituțiuni, care nu funcționează conform menirii sale.

Profesorul universitar, doctor în drept, dl. A. C. Cuza, a publicat încă la 2899 opul său: „Despre Poporație“, ca studiu economic. După 12 ani, când activitatea ilustrului patriot și al doilea Lueger, fidelă ideilor fundamentale din opul numit, creștină și națională, începu să se intruzeze în fapte concrete spre binele națiunii românești, deodată se ivește un anumit d. Socor, reprezentantul jidanilor îngrijorați de punga și viitorul lor, și printr-o solțicărare neghioabă, cearcă să discrediteze nu atât opul „Despre Poporație“, cât mai mult pe autorul lui, promulgându-l în lumea toată de plagiator, ba chiar de „rege al plagiatorilor“. Tendințele și machinațiunile iudaice erau cunoscute tuturor, mai ales în urma destăinuirii lor critice, publicate tot de A. C. Cuza în broșura: „Plagiatul Poporației“. O calomnie „More iudaico“, anexată la: „Jidani în presă“. Valenii de munte 1911. De aceea dl. Cuza nu și-a făcut decât sfânta datorie față de Națiunea Română, dând în judecată pe șeful uneltirilor iudaice: altfel ar fi suferit, la rândul prim în străinătate, bunul renume al Națiunii și prestigiul tuturor supremelor Institute Culturale Românești. Dreptatea publică trebuie să se pronunțe. Căci oare îi era iertat unui profesor universitar să se coboare în discuțiune științifică cu niște jidani stupizi, sau cu alții fără de ceva erudițiune cometentă? Așa dar, calea apucată, ca adeca, Justiția Țării să se pronunțe, era unică și cea mai cinstită. Și Curtea cu Jurați s'a pronunțat.

Patru jurați, paremi-se, înțelegând lucrul au fost pentru condamnarea calomniatorului. Cinste să le fie! Ceialalți opt adeca majoritatea absolută, au dat verdictul de achitare ne luând ce nu-i probabil, dar nevoind a lua în considerare:

1. Personalitatea autorului, distins, caracter nobil, dăruit de Dumnezeu cu atâtea daruri intelectuale, că însăși ar vesteji la gândul de-a comite o compilare, necum să mi-se erte espresiunea un furt literar;

2. Votul Supremei Instituțiuni culturale și naționale, Academiei Române, care se bucură cu drept de bun renume și în Apus, și a cărei sentință — cum a fost în cazul prezent premierea opului: „Despre Poporație“ — nu se poate să fie nesocotită de de vre-un om pretins cult;

3. Frumoasele roade ce le-a adus națiunii tocmai noul curent de idei conceput în „Poporație“, dovada cea mai eclatantă pentru actualitatea, originalitatea și valoarea unui op literar;

4. Nemernicia mai mult decât trivială și idoasă a urzitorilor întregii calomnii.

Acesta fiind fondul și adevărul chestiunii, jurații au judecat după aparență. Toată procedura lor m'a impresionat astfel, că dacă s'ar fi pronunțat copilandrii și niște fete mari, ce se supără pe cutare altul, pentru că le privesc în ochi, sau niște Turci, cari di-judecă frumuseța muierei, ca fiind în proporție inversă cu corpolența ei. Căci doară! În loc să se insiste asupra chestiunii din *desbatere*, toate de o fosemnătate neobișnuită, în loc să se considere *faptele*, dl. Bădărău, sucind când încolo, când în coace, culminează pledoaria de fapt într'aceea, că dl. Cuza în opul său n'a pus destule ori... „ghilemele“!*) Se vede, că acest argument turcesc, femeiesc, copilăresc a ipnotizat cu totul pe domni juri: căci pare-se n'au mai auzit resumatul precizat în cele trei întrebări puse de dl. președinte, n'au mai deliberat asupra *faptelor*, ci rume-gând „ghilemele“, au dat verdictul de achitare pentru Socor.

Dar, oare așa se împlinește datorița de jurat?...

În asemenea împrejurări neplăcute, pri-mește, Preaonorate dle. Cuza, și dela foaia noastră nu îmbărbătare și mângâiere, — aceste țile va da și spori Dumnezeu și sf. dreptate — dar asigurarea prietenească, că și noi stăm lângă Tine.

Ne pare rău pentru nenorocita Țară, care păcat, că Țara prin reprezentanții săi oficiali, dar săraci în calități morale și intelectuale, se condamnă ea însăși pe sine și cultura sa națională, iar pe de altă parte pierzând vloga spiritului de rezistență, se scufundă tot mai mult în serviciul antinațional și anticreștin pentru jidani.

Din noroc, aceștia nu-s unicii reprezentanți. Oare să desperăm, că situația Ta depinde de dânsii? — Ba nu! Se vor găsi alți Români — creștini, mai demni, iubitori de patrie, neam și adevăr! Obligat ești; apelează la aceștia! P. M. C. Hellon.

Noutăți.

Din Arhideceză. Cornel Oțel preot disponibil a fost numit administrator parohial al parohiei Buciumi, district. prot. al Almașului. On. George Boer paroh în Csiklázarfalva distr. Treiscaunelor, cu 1 Martie 1912 a fost trecut în statul deficienței, iar de administrator al acelei parohii a fost numit On. Alexandru Maior preotul din Uli-eșul mare.

Aniversară. În anul 1913 se împline-nesc 1600 ani de când împăratul Constantin cel Mare a permis exercitarea liberă a cultului creștin prin edictul din Milano.

În Roma se va serba aniversara acestei zile de mare însemnătate.

Mulțumită. Direcțiunea gimnaziului din loc, exprimă mulțumită Onoratei Direcțiuni a cassei de economii „Sălăgiana“, care a dăruit Mesei studenților din Blaj 40 cor.

*) Sau poate nu le-a imprimat cu litere destul de groase! (N. P.)

Casina română din Blaj. În 25 Februarie a. c. după sf. Liturgie s'a ținut adunarea generală a Casinei române din Blaj cu participarea multor membri. Din Raportul general reiasă, că această instituțiune se află pe calea progresului și a consolidării. Mulțumita băncii „Patria“ și spiritului de jertfă a publicului din Blaj, Casina s'a putut așeza într'un local nou și pe deplin corespunzător în casele cele nouă ale Patriei. Numărul membrilor în anul 1911 a fost de 86, anume: 1 m. onorar, 20 m. fondatori și 56 ordinari. Intratele au fost de 4604 cor. 01 fil., eșitele 4153 cor. 72 fil., soldul 450 cor. 29 fil., iar averea totală a Casinei e de 3461 cor. 64 fil. Secretar al casinei s'a ales d. Alesandru Borza, profesor gimn.

Grijiți de cărțile vechi! Primim următoarele șire: On. Redacțiune! În foile noastre populare, — chiar și în „Solia Sate-lor“ — am cetit un anunț, prin care o societate cere dela cantori cărți vechi și în schimb le promite câte un ceas. Atragem atențiunea preoților, să poarte grije, nu cumva cantorii din dorul de a avea câte un ceas, să instrăineze diversele momente de limbă, cari sunt proprietatea bisericilor. *Un cetitor.*

Convocare. Membrii reun. „Maica Domnului“ a femeilor gr-cat. pentru decoraarea bisericii din Noul Român, prin aceasta se convoacă la a V-a adunare generală, ce se va ținea în 10 Martie st. n. a. c. pelângă următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul despre activitatea comite-tului și averea reuniunii.
3. Alegerea unei comisii de 6, pentru censurarea raportului de sub p. 2.
4. Raportul comisiei.
5. Statorirea bugetului pe 1912.
6. Alegerea celor 3 membri în comisiunea verificătoare.
7. Eventuale propuneri.
8. Inchiderea adunării.

Noul Român, în 3 Martie 1912. Maria Bonca, prezidentă. Alexandru Bugner, se-cretar.

De ale aviaticeii. Cel mai nou record în celeritate l-a ajuns francezul *Vedrines*, percurgând 100 km. în timp de 37 minute, și 200 km. în timp de 1 $\frac{1}{4}$ oră.

Recordul duratei l'a obținut inginerul germân *Gulich*, ducând trei pasageri pe monoplanul său Harlan. El a stat în aer 2 ore și 2 minute și 45 secunde.

Cea mai mare înălțime a atins-o sublocotenentul francez *Prevost* în Betheny, cu doi pasageri, ridicându-se la 2200 metrii.

Asemenea merită importanță frumosul sbor executat de francezul *Garros* în Bra-zilia. El a plecat din Rio de Janeiro și trecând peste Serra do Mar la înălțime de 1500 metrii, a aterizat la Thereseopolys.

Desvoltându-se foarte mult în timpul din urmă tehnica construirii de aeroplane, a scăzut și prețul lor, putându-se cumpăra azi în Franța un aeroplan cu 7500 franci.

Demonstrări antimaghiare în Dalmația. Din Zara se anunță: Mare demonstrație a fost Luni în Castelvecchio, unde demonstrații, făcând mari procesiuni pe stradă, au ars steagul unguresc. Când trenul a ajuns în gară, mulțimea rezvrătită a arătat o purtare așa de amenințătoare, încât trenul a părăsit la moment gara.

Din Gherla ni-se scrie: Corespondentul „Gazetei Trans.“ din Gherla e studentul în teologie *Vasile Caba* (aviz superiorității (seminariale!) și toate murdăriile și perversiunile trimise de el sunt opera mai multor interesați și de-o valoare națională cu mult mai pe jos decât cei, pe cari în articole de tot soiul îi atacă și înzultă de mai bine de o lună.

Iar ca „Gazeta“ se poată scoate la iveală pe toți oamenii cu „doi bani în trei pungi“, și ca astfel într-adevăr să-i poată crește cinstea de ziar național imparțial, o rog să-și câștige câțiva corespondenți de felul lui V. C., de pildă în Dej și jur, în Bistrița și jur, Săn-Mărtin și jur, apoi și în alte centre, și să le ceară să raporteze, că de pildă cari dintre advocații români nu's membri la casele ungurești din localitatea respectivă și jur.

Astfel încetul pe încetul va putea da un tablou complet despre oamenii, pe cari Dle lor îi numesc cu „doi bani în trei pungi“, lămurind poate și chestia cum de unora le este iertat „să fraternizeze cu străinii“, iar altora nu. Gherla, în 4 Martie 1912. *Unul dintre cei mulți.*

Relațiile noastre cu Sașii. Se spune, că un Sas din Sibiu a vândut un loc mai mare unui alt Sas; iar al doilea a vândut locul unor Români din un sat vecin, cari apoi l-au împărțit între ei. N'a avut de ris bietul Sas, când au dat de veste cealaltă Sași, și s'au pornit gazetele săsești cu gură de foc împotriva faptei lui.

Cu Sașii cam știm cum stăm din anii trecuți, dar voi Români luați pildă dela acei Sași, și nu vă înstrăinați averea, nu o dați pe mâna lăfștelor, cari ar suge din voi și ultimul strop de viață!

În contra pornografiei. Ministrul de finanțe al Austriei a oprit tuturor debitorilor de tutun, să mai vândă cărți, chipuri și ilustrate indecente. La noi unde pornografia se practică pe o scară întinsă, nu se gândește nime să iee ceva dispoziție.

Mulțumită. Cu ocaziunea balului aranjat în Blaj la 12 Februarie 1912, în favorul fondului pentru ajutorarea studenților săraci în cazuri de morb, au binevoit a contribui: Escelența Sa dr. Victor Mihályi, metropolit 10 cor., Ilustr. I. M. Moldovan, preposit 20 cor., Bőjthe Kálmán, protopretor 5 cor., Kelemen József 5 cor., văd Ana Pop 4 cor., Virgil Pop, proprietar 4 cor., Laurian Voda, preot Ormeniș 3 cor., Andreiu Voda, vice-protopop onorar 2 cor., dr. Moldován Gergely, prof. univer. Cluj 20 cor., dr. Petru Barbu, director de bancă Caransebeș 5 cor., Ioan Hațegan, protop. Cojocna 4 cor., Samuil David, Abrud 5 coroane., Valeriu Trif, Toplița 4 cor., dr. Virgil Cenariu, medic Turda 5 cor., familia Baci, Hațeg 10 cor., dr. Vasile Bian, medic Buzeu 20 cor., Ioan Bochiș, preot Borșa 2 cor., Alesandru Nemeș, jude în pens. Gherla 10 cor., dr. Zosim Chirtop, adv. Cămpeni 10 cor., Grigoriu Pop, notar Cianul-de-câmpie 5 cor., dr. Aurel Cosma, adv. Timișoara 5 cor., „Economul“, Cluj 10 cor., George Șuta, protop. Borlești 5 cor., A. Onaciu, jude de curie Budapesta 10 cor., Ioan Boeriu, preot Lechința-de-Mureș 10 cor., M. Străjan, prof. pens. Craiova 8 cor., Alesandru Papiu, protop. Iernut 3 cor., dr. Vasile Meșter, advoc. Verșeț 4 cor., Vasile Hopărtean, preot Gădălin 5 cor., Ioan Hossu, preot Milașul-mare 5 cor., Ioan

Nicola, preot Albac 5 cor., dr. Grigoriu Șimon, adv. Aiud 5 coroane, Iosif Lita, protopop Iclod 5 cor., dr. Nicolae Șerban, adv. Făgăraș 10 cor., Ittu Nicolae, Cenade 2 cor., Ioan Banciu, Sibiu 3 cor., Sabin Solomon, legător de cărți Alba-Iulia 4 cor., Moise Brumboin, preot Tohan 5 cor., Iosif Nemeș, preot Lăpușul-rom. 2 cor., Ioan Popovici, preot Alsóbarakony 5 cor., Alesandru Târnavean, prot. Pogăceana 4 cor., George Sinitean, diregător Marfű 4 cor., Aurel Decei, notar Gurariului 5 cor., Aron Victor arhivar Blaj 2 cor., Ambrosiu Lazar, Borgó-Tiha 4 cor., Ioan Cuimaș, preot Beriu 5 cor., George Suci, preot Végyszenthimály 5 cor., Avram Păcurariu, prot. Miercurea 2 cor., Atanasiu Roșian, notar Oarda de jos 4 cor., S. Mehedinți, prof. univers. București 10 cor., Nicolae Coroiu Ponoreanu, preot Ponorel 3 cor., Nicolae Stoica, măestru de dans Sibiu 2 cor., Pompilu Simonetti, preot Reșinar 2 c. 50 fil., Iuliu Ilian, preot Grind 5 cor., Petru Suci, Teiuș 3 cor., Adam Lesnican, direc. de bancă Dobra 10 cor., dr. Alesandru Rus, prof. Blaj 5 cor., Stefan Roșian, profesor Blaj 2 cor., dr. Laurențiu Pop, adv. Abrud 20 cor., Ioan Săbădeanu, comerciant Brașov 1 scris fonciar București de 100 lei.

(Va urmă).

Necrolog. † *Carolina Pop văd. Ioan Bretoi*, după un morb greu și îndelungat, provăzută cu ss. Sacramente ale muribunzilor în 2 Martie n. și-a dat blândul său suflet în mâinile Creatorului în al 59-lea an al etății și al 12-lea al văduviei.

Odihnească în pace.

Spre orientarea cetitorilor poate servi următoarea epistoală, ce a scris-o Alteța Sa principele Iosif Rohan din Schottwien: „Fluidul Elza are un efect, ce întrece ori-ce așteptare și poți să publici, că Elzafluidul și Elzapilulele lui Feller, mi-a făcut mie și cunoșcuților mei servicii escelente în cele mai multe morbururi, bunăoară la dureri de cap, de dinți, la junghiuri, săgetături, dureri de șele, la catar, dureri de stomac, indispoziții șcl. Cu deosebire la slăbirea vederii se manifestă efectul cel bun și întăritor de ochi al fluidului Elza, de aceea îl și pot recomanda cu toată căldura ca pe un medicament de casă într-adevăr necesar și vrednic de încredere“. Stimaiții cetitori, cari vor să facă probe cu medicamentul acesta, pentru 5 coroane pot se capete fluidul Elza al lui Feller, dacă se vor adresa direct la apotecarul de curte *Eugen V. Feller* în *Stubicza*, Centrale nr. 122 (comitatul Zăgráb)

Posta Redacțiunii.

Bozcediu, va costa 6 coroane.

(40) 2 - ?.

Se caută

o bucătăreasă pentru „Internatul de fete din Blaj“. — Simbria 30 cor. la lună, odae separată și vipt.

AVIZ.

Caut un tinăr, absolut de școală inferioară agronomică, (földmives iskola) eventual agronom absolut de școală superioară agronomică (gazdasági intézet) pentru postul de practicant (span) agronomic, la Domeniul Metropolitan din Blaj, pe lângă condițiuni favorabile. Postul este de ocupat în 15 Martie a. c. Doritorii de a câștiga acest post, și pentru informațiuni mai de aproape, au de a se adresa, respective a se prezenta la subscrisul, cel mult până în 10 Martie a. c.

Blaj, 28 Febr. 1912.

Ioan Maior
administrator domeniial.

(38) 3-3

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de *Dela Bistrița*.

(Continuare).

Ștefăniță nu mai răspunsese nimic moșneagului. Se retrase posomorit în cortul său. Aprozii înghețară de jale și de durere, văzându-și căpitanul, așa de îngândurat, așa de amărit. Ca toți ostașii, dar mai ales Moș Purice, se dădea în vânt și în foc după tinerelul lor căpitan. Știau ei bine, că voinicul, care se luptase așa de vitejește, era feciorul Măriei Sale. Cu toți țineau la dânsul, fiind-că era și ostaș oțărît, fiind-că era și fiu de Vodă, dar și fiind-că era un holtei oacheș și mândru ca un Făt-Frumos.

Pletele lui lungi și galbine ca aurul, ochii lui albaștri ca azurul zăriștei, și statura lui chipeșe și plină făceau din căpitanăș o mândreță de om.

Acum rămaseră cu toții înlemniți, și în taină se întrebau unul pe altul.

„Dar ce să fie oare, că Ștefăniță al nostru e așa de amărit?“

— Să mergi, Moș Purice, — grăia unul, să-l întrebi, ce-i stă pe suflet?..

— Tineretele fătule, tineretele — răspunsese Moș Purice, — tu nu știi ce boală-i aceasta!..

— Ba nu, să te duci să-l întrebi d-ta, — grăi altul, — că d-tale îți spune totul, Iacă așa să te duci d-ta... Moș Purice mai pufăi de vre-o câteva ori din luleaua stinsă — o puse în chimir — și o porni spre cortul lui Ștefăniță.

Voinicul ședea pe culcușul de paie, singur descheiându-și contășul, Moș Purice, ce venise în virful picioarelor, privea pe o gaură la cele-ce se petreceau înăuntru. Cortul era închis din toate părțile. Voinicul rotindu-și privirile împrejur, cu gând de a nu fi zărit de ochiu omenesc, își desbracă contășul.

Cămașa voinicului era umedă de sânge. După o clipă iar își învârti privirile de jur-împrejur și își trase cămașa.

Moș Purice încremenise de groază.

— În numele Tatălui și al Fiului și al Duhului sfânt!.. — se încrucișă îngrozit. Ochii bătrânului zăriră o tăietură de un iat de mână sub țita dreaptă, din care curgea un părăiaș de sânge.

— Va fi vre-o rană primită dela păgânii de Tatați, — gândea Purice, — și pe care Voinicul o ascunse până acuma...

Pe trupul lui alb ca de marmoră, se zăreau dire de sânge închiegat.

— Doamne ferește, ia te uită d-ta la așa inimă de om, să nu zică el nimănu, că-i rănit!..

Moș Purice, fără multă răzgândire, intră pe neașteptate în cortul Voinicului.

— Vai de mine, dragul moșului, de-abia mă mai țin picioarele!..

Bătrânul ingenunchia, îmbrățișând capul căpitanului și sărutându-l cu lacrimi în ochi.

— Leagă-mi mai bine rana tătucă, decât m'ai săruta atâta!..

— Numai decât. Moșul zicând aceste cuvinte, eși din cort și chemă pe alți câțiva tovarăși. După o clipă se întoarseră cu un

hărdău de apă limpede, de izvor, cu o sângeacă de rachiu, un dărab de pâne și niște șuvițe albe de bumbac și cărpe de in.

Tovarășii zărind rana, își făceau cruce și nu ziceau nimica. Moș Purice îi spală pieptul, după-ce culcă pe voinic cu fața în sus. Rana părea ogoită, numai dintr'un colț se desprinsese, — de unde țșinea sângele cald. Bătrânul întinde rănitului o dușcă de rachiu, după ce-i legă rana cu păuza curată de bumbac. După obiceiul vechiu Moș Purice, îi puse peste rană un miez de pâne înmuiat în rachiu și de jur-împrejur îi înfășură stîul cu bende subțiri de borangic. Îi primeniră și cămașa-i se culcară pe voinic. Tovarășii se îndepărtară. Lângă rănit rămase Moș Purice.

(Va urma)

O viișoară.

Piesă populară în trei acte.

(Continuare.)

Scena III.

Judele: Vezi ceva jupâne? Ȑștia se fac, că să duc după slănină în pod. Ba Flușa zicea, să taie din cea neîn-cepută. Slănină la Flușa în pod! Ha! ha! Acum vor fi pe întrecute pe la vecini după slănină.

Notariul: Au dat în dără cu domnii și caut' să se bage în cheltuială. Or vedea ei cum se ține domnia.

Judele: Nu știi văzuta-i Dta cum vorbea Flușa de sus? Ba umbla cu gândul, că-i neam cu mine! Neam e cu dracu. Așa-i sărântocul, când ajunge la ceva.

Notariul: Și aștepta să-i zicem Dta? De altcum așa ne trebuie. Ce lipsă am avut, să venim la Flușa acasă cu protocoalele satului? I-am mai zis și »frate Nicolae«, parcă nu chiar azi e săptămână l'am dat afară din cancelarie, de nu găsia ușa.

Judele: Mie mi-e de Sanda, că pentru Flușa...

Notariul: Asta am văzut-o și eu. Nu știi Flușa ce va fi gândit? De altcum ce să mai zic? Asta-i slujba Dtale. Judele e al nevestelor.

Judele: Vrei se zici că a ăstor mai tinerele, mai drăcoase...

Notariul: A tuturoră. Dta gândești, că te-au ales bărbații? Vorbe! Te-au ales muierile. Bărbații au venit cu porunca de acasă: »Să ții cu Tătar, că-ți scot ochii«. Acum vezi, trebuie să fi mulțumitor.

Judele: Mai las-o! Dta vezi tot altceva! Cu Sanda suntem doar, cunoscuți din tinerețe și aș vrea să-i ajut acum, pânăce se vor pune în picioare.

Notariul: Aha! Adecă de aceea nu mai tăceai: »Să mergem acasă la ei, să le cetim acolo testamentul. Să le facem bucuria asta«. Dta adecă, cu planurile Dtale vrei să-i pui în

picioare! Ha, ha! Îi vei pune, ca pe ceialalți!

Judele: Dta ești om de potcă. Ȑialalți! N'am voit să-i ajut și pe ceialalți ai Dtale? Dacă au fost răi și n'au plătit, voi fugi după ei cu pălăria în mână pentru banii mei, pe cari i-am adunat cu sudoarea feței?

Notariul: Că asta-i! I-ai adunat cu sudoarea feței Dtale. Adecă, noi ăștia de prin deregătorie mai adunăm câte ceva și cu sudoarea feței deaproapelui.

Judele: Dacă așa e făcută lumea! Dta vezi bine cum averea trece din mână în mână. Numai aceia stă peloc, care o câștigă omul cu lucrul mânilor sale. Aceia, pe care o moștenește cineva, are viață scurtă. Mai ales, dacă o moștenește dela unchiu, ori dela o rudenie de departe, e ca și când ar fi câștigat-o în lotărie. Vine pe neașteptate. Și cum vine așa se și duce. Acum păcat e, dacă noi, aleșii satului, cari trebuie să știm tot ce se petrece în jurul nostru, dacă noi ne nimerim tocmai, când omul vrea să se scuture de ce are?...

Notariul: Vrei să zici, că nici Flușa nu va îmbătrâni în via lui Măciucă?... Și ca nu cumva se ajungă în mâni streine, te zici neam cu el și te strângi mai încoace... Numai că aici te păcălești. Flușa nu e așa de prost cum gândești și Sanda mai puțin.

Judele: Nul Par'că nu vezi cum umblă în jurul nost! Cum îi place să-i zici Dta și să fie cu domnii. Cine a gustat odată cireșele din blidul cu povesea, ăla nu mai știe ținea măsură. Numai nu vreau, nu pentru Flușa, că mi-e de Sanda, dar' ții-ăși arăta...

Notariul (aiurând): Va să zică la urma urmelor tot sărântoci...

Scena IV.

Flușa (vine abia resuflând): V'am lăsat singuri dle notareș și vere Iosif...

Judele (aparte): Auzi acum la el bată-l Dumnezeu, »vere Iosife?«

Flușa: Doar nu v'ăți supărat... Până am adus scara, până am tăiat... (aparte): De abia am căpătat dela al patrălea vecin! Sanda cine știe pe unde umblă? (tare): Așa domnii mei, acum poțțiți mâncați! Lunecă mai bine vinul cumătrului...

Judele: Dar ce-i de nu vine cumătra Sanda?

Flușa: A rămas să incuie ușa dela pod. De-ar veni odată să aducă și pita...

Sanda (întrând pune o pită și un dărab de slănină pe masă): Luați-vă acum și vă ospătați! Iertați, că nu e ca la Dvstră acasă...

Flușa: Ȑi-am zis, să nu mai tai și tu, c'am luat eu destulă... Da, da, ai vrut să aduci și din cea papricată? (incet către Sanda): De unde-i căpălat-o?

Sanda (șoptind): Dela Onu...

Flușa: Luați jupâne, din care vă place...

Notariul: Mai stăm până vine Pătruț cu vinul.

Copiii lui Flușa (vin fugu, strigând pe întrecute): Dă-ne și nouă tată!... Ce de slănină! De unde-i tată? De unde-i slănină?...

Flușa (ii alungă cu pălăria): Eșiți javre, eșiți la pustia (aparte): Copiii și dracu. Erau să mă facă de rușine.

Pătruț (intră aducând borcanul cu vin): Ce greu e! Era să-mi rupă mâna.

Judele: Te vaieri cioară, să nu te bănuiesc.

Pătruț: Să-i sece limba cui o fi beut din borcan...

Judele: Taci, suflă! (țiganul suflă) Bine! Pune-l jos și stăi la ușa.

Pătruț (aparte): Am noroc, c'am răsufat îndărăpt, că de mirosiam a vin, îmi aduceam aminte de ziua de azi!

Judele: Haidați acuma cu toții mai aproape; și tu Sando aici la inima mea, că cumătru știi, că nu se supără. (Sanda vine lângă el): Așa vezi. (o cuprînde cu mâna.) Acum băgați în păhară (beau cu toții).

Părgariul (aparte): Să știe, ce-a zis judeceasa, când mi la dat, li s'ar face nod în gât.

Judele: Bea mai bine Sando! Să bem cu toții. Hei că vinul și muieră...

Sanda (răzând): Se potrivesc bine, amândoi te cam îmbătă de cap.

Judele (cătră Sanda incet): De asta mi-e frică și mie Sando. Și dacă mă vei îmbăta tu de cap, nu știi când mă voi desbăta.

Flușa (aparte): Asta pare că se prea uită la nevastă-mea.

Judele (tare): Chiar uitasem să-ți zic vere Niculae. Și de acea am și cam venit în astă seară. Am venit să vă spun, că voi sunteți gazde începătoare. Până acuma mai mult ați tândălit, decât ați trăit. Trebuie să începeți altcum. Și la o gospodărie cât de mică trebuie parale. D'apoi la o vie ca a voastră? Vă trebuie o sumedenie de bani... Da ia mai băgați în păhară (beau cu toții; îi dă un păhar lui Pătruț) Bea și tu Petre!

Pătruț: Să trăești Niculae și tu Sando! (Flușa se face, că nu aude).

Judele: ...Vreau să zic, că de ce aveți lipsă, vă dau eu.

Sanda: Nici n'am știut, că ești așa de bun!

Pătruț (aparte): Da încă ce bună-i? Mergeți numai la dracu după bani, c'apoi vă puneți în picioare. Au mai pățit-o și alții.

Judele (incet către Sanda): Dar ce n-aș face eu pentru tine?

Notariul (aparte): Nu știu fi prost el, sau li prostește pe ăștia.

Judele: Am zis, veniți la mine după orice. Vă împrumut eu de toate. Că altcum nu vă puteți mișca. Să fiți cu toată îndrăsneala... ia mai băgați cumetre în păhară (beau).

Flușă: Țsta-i cam tare vin, mi-s'a suit în cap.

Judele: Mai lasă vorbele Sando și bea. (o strânge) Când erai fată, ști cât îți ședeam sub furcă!

Sanda: De mult a fost și aia, acumă's bătrână...

Judele: Vorbe! Oameni de seama noastră nu îmbătrânesc nici odată. Îmbătrânesc sărântocii. Boerii is tineri până mor și voi nu mai sunteți săraci. Bagă în păhară vere Niculae! (Judele se pune cu Sanda în povești).

Flușă (aparte): Hei Sando, cum o să-ți înmoi spinarea. Numai să se ducă Dnialor (inchină): Să mai bem dle notariu, să mai bem. Să dee Dumnezeu, să culeg și eu vreodată, apoi să tragem noi o veselie.

(Va urma.)

Posta Administrațiunii.

Am primit și evitam abon. dela: *Mihalț* pe 1912. *Cicud B.* pe 1911. *Bucova* pe 1903 și 1904 sem. 1. *Iclod* (distr. Biei) pe 1912 sem. 1. *Luncacernei super.* pe 1912 sem. 1. Să nu se uite, că an. 1910 e în restanță și rugăm achitarea lui. *Săcădate* pe 1911 sem. 2 și din 1912 pătrarul prim. *Craifalău* (distr. SântMărtin) pe 1912. *Reuniunea rom. de lect. Năsăud* pe 1912 sem. 1. *Sotelec* pe 1908, 1909 și 1910 sem. 1. *Alecuș* pe 1912. *Lăpușul rom.* (V. P. cap.) pe 1912 sem. 1. *Rodna nouă* pe 1912 *Szamoskócs* pe trimestrul prim și al doilea din 1911. *Noul român* pe 1912 sem. 1. *Lechința de Mureș* pe 1912 sem. 1. *Reușor* pe 1911 întregire. *Tohanul vechiu* pe 1911 sem. 2.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Onorată Preoțime!

Vă rog a nu întârzia cu comanda de vin pentru sfintele paști, ca să poată ajunge la timp.

Rămân, rugându-mă de spriginul On. Dvstre, asigurându-Vă de serviciu creștinesc.

Cu toată stima:

Petru Benea,
proprietar de vii
Világos, com. Arad.

Catalog să trimite gratuit. (44) 1—13

(42) 1—3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. din **Bozediu** (Bazéd u. p. Mező-Rücs), prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea 400 cor., adecă patru sute coroane, la curatorul subscris a parohiei gr. cat. din Bozediu cel mult până la **15 Martie 1912 st. n.** la 12 ore.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, descrierea tehnică, preliminarul de spese și planul aprobate de Preaveneratul Conzistor metropolitan, se pot studia zilnic la oficiul parohial gr. cat. din Bozediu, între orele 8—12 a. m. și 2—5 p. m.

Licitarea minuendă să va ținea în **15 Martie la 2 ore p. m. st. n.** Bazéd la 27 faur 1912.

Augustin Aldea
preot gr. cat.

Lazar Boer
curator prim.

196/1912.
körj.

(43) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alolított községi előljároság közhirre teszi hogy 1912 évi márczius hó 10-én délután 2 órakor a körjegyzői irodában — a Szászcsanádön építendő csendör laktanya 2 épületének vállalatba adására nézve nyilvános árlejtést tart.

Tervrajz és költségvetés a körjegyzői irodában bármikor megtekinthető.

A községi előljároságtól:

Dobolyi Elemér,
körjegyző.

Bursán János,
bíró.

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e **Dr. Aurel Vlad**, unde se află de vânzare pentru primăvara aului curent un (1) milion

altoi de vie americană,

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru vin și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atăcată de peronosporă, altoii sunt desvoltați la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimitte franco și gratis catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Proprietarii de vii să se adreseze cu încredere deplină la

(19) 14—45

Administrația „Domeniului din Bobalna“
Bábolna u. p. Szászváros.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, sa-loane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 42—104 (Kőzponti városháza mellett).

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,
pictor bisericesc.

[28] 7—10

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

Dacă nu poți

mâncă și te simți rău îți aduc ajutor sigur
— de medici aprobatele —

Caramelle de mintă pipărată

pentru stomac, ale lui **Kaiser**.

Vei căpăta poftă bună, stomacul și-se regulează din nou și se întărește.

La ture mai lungi sunt indispensabile având efectul inviorării și improspătării.

Pachete de **20** și **40** fil. se află la farmacia **Carol Schieszl** în Balázsfalva.

(92) 7—10

(23) 3—12

PICURII DE STOMAC ai lui BRÁDY

mai înainte „Picurii de Mariacell“ s'au dovedit de 30 ani încoace de un medicament neapărat trebuincios în fiecare casă. Picurii aceștia au un efect neasămănat de bun la perturbațiunile mistuirii, sunt fără păreche în a îndrepta stricarea stomacului, arsurile de stomac, constipația, durerile de cap și de stomac, greața, amețea, insomnia, colica, anemia (lipsa de sânge), gălbuierea șcl.

Se pot căpăta în fiecare apotecă. O sticlă costă 1.60 cor., mică — 90 fil., 6 sticle 5.40 cor., 3 sticle mari 4.80 cor., ce se trimit franco, dacă prețul lor se anticipează.

Apoteca lui **K. BRÁDY** la „Magyar Király“ în Viena, I. Fleischmarkt 2 Depot 5.

Români replantați viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“insoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)☐ ☐ **Altoi de vie!** ☐ ☐Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri
soluri de vin de masă.Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Insoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atăcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!La cumpărări pe credit cele mai ușoare
condițiuni de plată.La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 31-?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
preții ieftine.☛ **Asigurări pe viață** ☛(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populară pe speșă de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaduce.

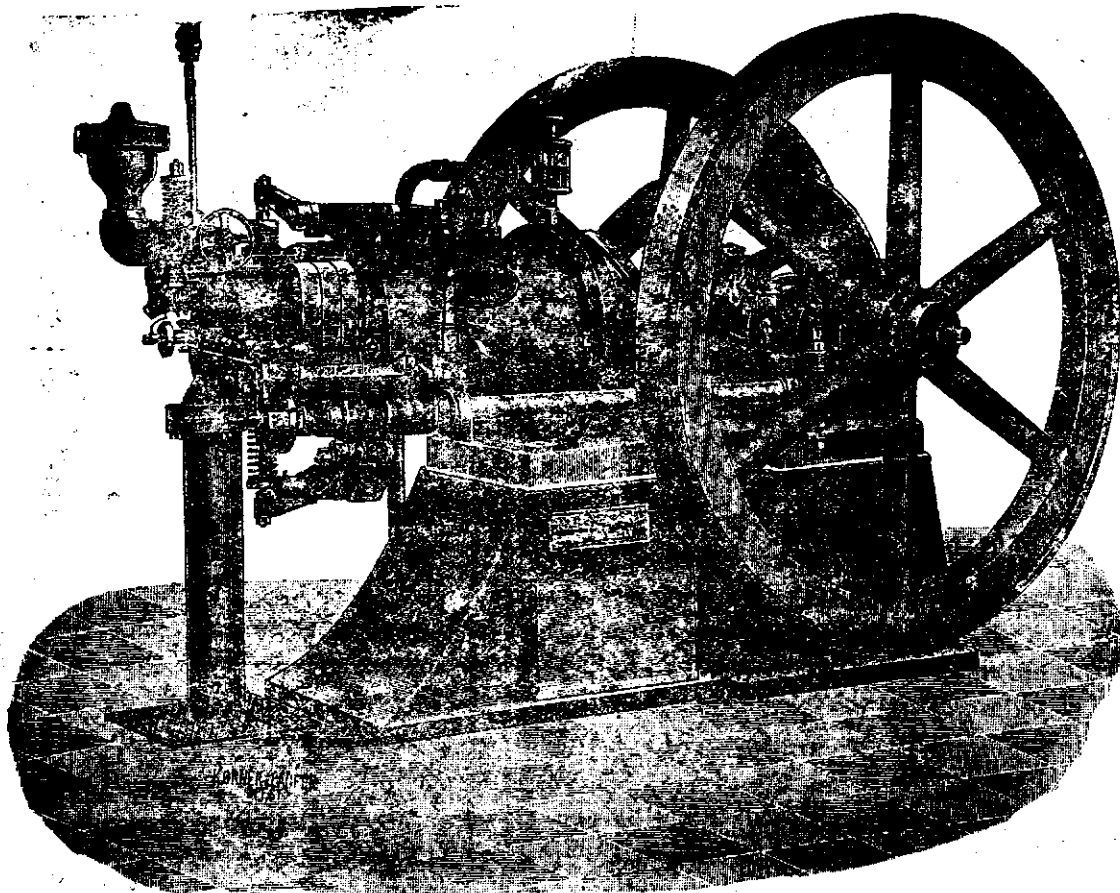
Sumele plătite pentru pagube de foc până la	
finea anului 1910	K. 5.003.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	4.834.801-12
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc „ 119.839.992-
Fonduri de întemeiere și de rezervă	viață „ 11.020.266-
	„ 2.428.317-

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în**
birourile Direcției și la toți agenții.Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(5. 22-?)

Sprijiniți industria română!PRIMA FABRICĂ ROMÂNĂ DE MAȘINI
din Austro-Ungaria**EUGEN NICOLA**

Blaj—Balázsfalva.

Subscrisul recomand celea mai
practice pluguri și mașini eco-
nomice. În depozitul meu se află
totdeauna gata celea mai renumite
motoare de benzin, locomobile
și garnituri complete pentru
imblătit cu motor. Motoare
de benzin stabile, motoare
pentru gaz sugativ. Mori de
măcinat și tot felul de mașini
economice, pe cari le vând cu
prețuri moderate și condi-
țiuni de plată favorabile,
în rate.

= Cea mai mare garanță. =

Nime să nu-și cumpere pluguri
sau mașini economice până nu cearcă
la firma**Eugen Nicola**prima fabrică română de mașini
în Blaj—Balázsfalva.Deslușiri și informațiuni se
dau gratis.

(38) 49-52

Sprijiniți industria română!